

lig og pinlig Proces. Men den vil være mindre vanskelig og pinefuld, hvis vore ledende Statsmænd kommer til den Erkendelse, at det Arbejde at lede Indiens Menneskemasser frem til en større Velstand ligger over vore Evner, og at vi, for vor egen Skyld, hellere maa overlade det til Inderne selv“.

Men er der Grund til at nære noget større Haab om, at Statsmændene skal tage ved Lære i nationale Spørgsmaal, end der er om, at Bankmændene skal tage ved Lære i monetære? Intet, hverken advarende Forudsigelser eller disses faktiske Bekræftelse, rokkede Bankmændene fra den Deflationspolitik, de begyndte i 1925. Og end ikke Begivenhederne i Sommeren 1931 synes at have ændret deres Politik. „Efter at vi er blevet „drevet af Guldreden“, og saaledes mod vor Vilje tvunget til at give en vis Lempelse til de Debitorer, der skylder Sterlingbeløb, en Lempelse der midlertidig har reddet Australien fra Bankerot, synes „Bank of England“ og „The Treasury“ stadig stemt for at genoptage Deflationen, og maaske endogsaa at blive ved med denne, indtil Guldpariteten er genskabt“. Dette er skrevet i April 1932, men kunde lige saa godt være skrevet December 1932.

Bogen er saaledes ingenlunde forældet endnu, og den anbefales paa det bedste til Læserne.

Niels Lindberg.

-
- MAURICE DOBB: „An Introduction to Economics“. Særtryk af „An Outline of Modern Knowledge“. 143 Sider. Gollancz, London 1932.
- SAMME: „On Marxism to-day“. Day to day pamphlets. No. 10. 47 Sider. The Hogarth Press, London 1932.
- SAMME: „Russia to-day and to-morrow“. Day to day pamphlets. Nr. 1. 48 Sider. The Hogarth Press, London 1932.

Maurice Dobb er en engelsk Marxist og Økonom, og derfor i sig selv en bemærkelsesværdig Foreteelse. Hertil kommer, at han behersker det engelske Sprogs righoldige Register, samtidig med at han har usædvanlige Tanker at fæstne paa Papiret. Han indleder sin „Introduction“ med at slaa fast, at han vil sondre mellem de rivaliserende Tankeretninger indenfor Økonomien efter de forskellige Spørgsmaal, de har stillet sig selv, og efter de Typer af Svar, de har givet. Han siger samtidig, at megen gold Meningskamp, for Eksempel mellem den klassiske Skole og moderne Økonomer, kunde være undgaaet, om man havde besindet sig paa, at man var ivrig optaget af

lig og pinlig Proces. Men den vil være mindre vanskelig og pinefuld, hvis vore ledende Statsmænd kommer til den Erkendelse, at det Arbejde at lede Indiens Menneskemasser frem til en større Velstand ligger over vore Evner, og at vi, for vor egen Skyld, hellere maa overlade det til Inderne selv“.

Men er der Grund til at nære noget større Haab om, at Statsmændene skal tage ved Lære i nationale Spørgsmaal, end der er om, at Bankmændene skal tage ved Lære i monetære? Intet, hverken advarende Forudsigelser eller disses faktiske Bekræftelse, rokkede Bankmændene fra den Deflationspolitik, de begyndte i 1925. Og end ikke Begivenhederne i Sommeren 1931 synes at have ændret deres Politik. „Efter at vi er blevet „drevet af Guldreden“, og saaledes mod vor Vilje tvunget til at give en vis Lempelse til de Debitorer, der skylder Sterlingbeløb, en Lempelse der midlertidig har reddet Australien fra Bankerot, synes „Bank of England“ og „The Treasury“ stadig stemt for at genoptage Deflationen, og maaske endogsaa at blive ved med denne, indtil Guldpariteten er genskabt“. Dette er skrevet i April 1932, men kunde lige saa godt være skrevet December 1932.

Bogen er saaledes ingenlunde forældet endnu, og den anbefales paa det bedste til Læserne.

Niels Lindberg.

-
- MAURICE DOBB: „An Introduction to Economics“. Særtryk af „An Outline of Modern Knowledge“. 143 Sider. Gollancz, London 1932.
- SAMME: „On Marxism to-day“. Day to day pamphlets. No. 10. 47 Sider. The Hogarth Press, London 1932.
- SAMME: „Russia to-day and to-morrow“. Day to day pamphlets. Nr. 1. 48 Sider. The Hogarth Press, London 1932.

Maurice Dobb er en engelsk Marxist og Økonom, og derfor i sig selv en bemærkelsesværdig Foreteelse. Hertil kommer, at han behersker det engelske Sprogs righoldige Register, samtidig med at han har usædvanlige Tanker at fæstne paa Papiret. Han indleder sin „Introduction“ med at slaa fast, at han vil sondre mellem de rivaliserende Tankeretninger indenfor Økonomien efter de forskellige Spørgsmaal, de har stillet sig selv, og efter de Typer af Svar, de har givet. Han siger samtidig, at megen gold Meningskamp, for Eksempel mellem den klassiske Skole og moderne Økonomer, kunde være undgaaet, om man havde besindet sig paa, at man var ivrig optaget af

at besvare hver sine Sæt af indbyrdes forskellige Spørgsmaal. Ricardo og Marx var f. Eks. optaget af visse Sider af Forde-lingsspørgsmaalet, Jevons og Pareto af Betingelser for Pris-
ligevægt paa et Marked med fri Konkurrence. At det forholder sig som antydet, gør Dobb sig nu megen Umage for nærmere at eftervise, og det skal siges, at man efter Læsningen af „In-
troduction“ paa en effektiv Maade har faaet rokket sine Vane-forestillinger om Klassikerne. Det Marshall-Gonner-Wicksell-Casselske Syn paa disses Indsats, som hidtil har været det dominerende ogsaa herhjemme¹, kommer ud for en alvorlig Forskydning.

Man vil desuden kunne forstaa, at en Omvurdering af Marx ligger lige for, naar man først har antaget Dobbs Grundan-
skuelse. Modsat den gængse Opfattelse hævder Dobb, at Marx var mere optaget af en videre Drøftelse af Ricardos Problemer end dennes egne engelske Disciple. Dels gennem en naturlig Udvikling (den litterære Indavl) og dels gennem en Reaktion mod Marx (der sleb de ricardianske Vaaben til og vendte dem mod de borgerlige „forsvarende“ Økonomer) kom den nyere Økonomi ind paa en Analyse af Markedspriser, hvor den saa ogsaa udviklede en Teknik, der var udmærket egnet for de forholdsvis mikroskopiske Detailspørgsmaal, med hvilke det kapitalistiske Samfund i stigende Omfang beskæftigede sine nationaløkonomiske Tjenere.

Dobbs Afhandling „On Marxism to-day“ er en Specialstudie foretaget udfra de samme Grundtanker, der præger „Introduc-
tion“. Efter en Indledning begynder Dobb med en kort Dis-
kussion af den materialistiske Historieopfattelse (to smaa Ka-
pitler) og gaar dernæst over til Marx's økonomiske Lære. Denne Fremgangsmaade kunde, overfladisk set, synes mærke-
lig for en Økonom, men faar sin Forklaring derigennem, at Dobb paaviser, hvorledes Marx's økonomiske Teori ikke kan forstaaes uden som en særlig Anvendelse af den historiske Ma-
terialisme. Naar hver Tidsalder er karakteriseret af Klassekampe, maa den Virkelighed, der omgiver os, forklares ud fra den særlige Natur af det Forhold mellem Klasser, der præger Ka-
pitalismen som historisk Type. For at karakterisere dette For-
hold optog og forbedrede Marx Arbejdsværdilæren, som er blevet saa groft misforstaaet af Økonomer, særlig i England

¹) Som jeg har antaget (og maattet antage) i min Prisopgave om den klassiske Omkostningsteori i Belysning af nyere Litteratur (jævnfør Referatet i dette Tidsskrift, 70. Bind, 4de Hefte).

(og man kunde tilføje i U. S. A. og Sverige), „fordi vore akademiske Don Quixoter har bekæmpet den, som om den gav sig ud for at være en Beskrivelse af Ligevægtsværdier, der generelt kunde forklare Virkelighedens Priser“. M. H. til Marx's Begreber: Merværdi og Udbytning, maa man huske, at Marx ikke tilsigtede at skabe Begreber, der skulde paatvinge Læserne en subjektiv etisk Opfattelse, men at skabe Begreber, der forklarede noget væsentlig i Samtidens og Fremtidens økonomiske Historie. Og hvem vil benægte, at Marx havde større Aarsag til at understrege den historiske Vigtighed af Antagonismen: Kapital contra Lønarbejde, end Ricardo havde til at understrege Antagonismen: Jord contra Kapital?

Dobb gennemgaar dernæst nærmere Marx's Lære om Staten og den Plads, denne Lære faar i Marx's System. Han vender sig dernæst mod Revisionismen og søger at paavise, hvorledes den seneste økonomiske Udvikling snarere giver Marx Ret end Revisionisterne. Og hvad en Sammenligning mellem Marx's økonomisk-historiske Spaadomme og de ældre borgerlige Økonomers angaar, er der da overhovedet Grund til Mandjævning? Er det Marx eller Senior, Bentham, James Mill og Stuart Mill, der har Æren af at have fremhævet de Træk, der er blevet de dominerende i det økonomiske Liv i Nutiden: de store Truster og Karteller, Arbejderbevægelsen, de skærpede Kriser o. s. v.? Og hvorledes med Ruslands økonomiske Udvikling i de sidste 14 Aar. Har ikke de moderne nationaløkonomiske Skoler, trods deres overlegne tekniske Udrustning m. H. t. Systematik, Kategorier og Definition af Begreber, slaet en sjælden Rekord i Mangel paa Evne til at forstaa og forudsige russiske Begivenheder? „Der er Tidspunkter i Verdenshistorien, hvor de traditionelle Begreber kommer i Konflikt med samtidige Erfaringer; og paa saadanne Tidspunkter synes de kloge Hoveder, at Historien er løbet over Gevind og har mistet Forstanden. Men det er den menneskelige Tanke og ikke Historien, der er noget i Vejen med, og kun Aandsforsnævring faar en til at tro det modsatte“.

Hvorledes man skal forsøge at forstaa Ruslands økonomiske Udvikling, udvikler Dobb nærmere i sin Pjece „Russia to-day and to-morrow“. Dobb har selv ved flere Lejligheder besøgt Rusland. Han skrev i 1928 en Bog, der hed: „Russian Economic Development since the Revolution“. Pjecen gaar noget videre i Tid end denne Bog. Dog synes Begivenheder efter 1930 ikke at være omtalt.

Niels Lindberg.